

Krajská hygienická stanice Libereckého kraje

se sídlem v Liberci

Husova tř. 64, 460 31 Liberec 1, P.O.Box 141

Máte problém se vší dětskou? DĚTSKÁ VEŠ - dg. pedikulóza

PŮVODCE ONEMOCNĚNÍ

Veš dětská (*Pediculus capitis*) je těsně svázána pouze s člověkem, nemůže totiž sát krev na žádném zvířeti. Vzdor českému názvu žije pouze ve vlasech lidí bez rozdílu věku.

Je to parazitický plochý bezkřídlý hmyz šedé barvy, který nepřenáší žádné specifické infekční onemocnění. Je to obtížný parazit. Dospělí samečkové měří 2 – 3 mm, samičky jsou o něco delší. Samičky přilepují denně na vlasy 3 – 4 vajíčka (tzv. hnidy). Larvy se v optimální teplotě u hlavy líhnou již za 7 dní. S růstem vlasů se hnidy vzdalují od kůže a obecně platí, že hnidy vzdálené více než 1 cm od pokožky jsou s největší pravděpodobností vylíhlé nebo mrtvé. Zůstávají pevně přilepené na vlasech a s nimi odrůstají. Larvy jsou asi 1 mm dlouhé, podobné dospělému hmyzu. Larvy i dospělci sají minimálně 3x denně, samičky se dožívají 3 – 5 týdnů a nakladou za život až 150 vajíček.

vajíčko (hnida)

larva

dospělý jedinec

Zdroj obrazové dokumentace: CDC

PŘÍZNAKY ZAVŠIVENÍ, ZPŮSOB PŘENOSU

Zavšivení, tzv. pedikulóza bývá velmi často popisována jako kolektivní onemocnění, protože vši se přemísťují mezi hostiteli (děti i dospělí) při vzájemném dotyku hlav, méně často nepřímo např. při půjčování hřebenu, kartáčů na vlasy, klobouků, čepic, šál, šátků, stuh do vlasů od osoby napadené vší, ložním prádlem, ležením na posteli, polštáři, koberci nebo prostřednictvím plyšových zvířat, které byly předtím v kontaktu s osobou napadenou vší apod.

Pedikulóza, se projeví především subjektivně **svěděním pokožky hlavy** způsobené bodáním nebo pohybem hmyzu, objektivně najdeme živé jedince nebo hnidy nejčastěji za ušima, v zátylku apod. Škrábání pokožky podporuje zanesení bakteriální infekce s následným hnisáním kůže. Napadené děti bývají neklidné, trvale nevyspalé, ve škole nepozorné.

PREVENCE

Všeobecným předpokladem je osobní hygiena. Prevencí je **pravidelné prohlížení vlasového porostu** především dětí navštěvujících kolektivy (školy, školky, dětské tábory, školy v přírodě apod.) a v případě nálezu vší neodkladné odvšivení. Tato prevence platí rovněž i v rodinách. Důležité je rovněž dodržování protiepidemických zásad v provozovnách holičství a kadeřnictví.

Foto: CDC

OPATŘENÍ PŘI VÝSKYTU VŠÍ, PŘÍPRAVKY PŘI NAPADENÍ VŠÍ DĚTSKOU

Důležitým opatřením při výskytu vší je **pravidelné denní vyčesávání** živého hmyzu z mokrých vlasů hustým hřebenem minimálně po dobu 3 - 5 minut do umývadla nebo vany s následným spláchnutím hmyzu do odpadu. **Hnidy mechanicky stahujeme nebo vystřihujeme.** Následně po vyčesání živých vší provedeme aplikaci desinsekčního prostředku.

V lékárnách by měl být dostupný přípravek **DIFFUSIL H FORTE spray**, výrobce Lybar, a.s. Přípravek se nanáší do suchých vlasů stříky trvajícimi asi 1 vteřinu, na 5 až 10 míst, co nejbliže k pokožce, po rozhrnutí vlasů. Oči se chrání před zasažením a stékáním přípravku zakloněním hlavy a přiložením buničiny nebo textilu na čelo. Po nastříkání se rozetře přípravek ve vlasech tak, aby kůže a vlasy u pokožky byly zvlhčeny na celém povrchu hlavy, porostlé vlasy. Vlasy se umyjí důkladně normálním šamponem za 8 až 12 hodin po ošetření. V té době jsou zahubeny všechny lezoucí vši. Pro likvidaci hnid a larev vší z nich vylíhlých, je nutné aplikaci přípravku v plném rozsahu opakovat po 7 - 8 dnech od první aplikace. Po aplikaci si umyjte ruce vodou a mýdlem.

V současné je na trhu též k dispozici nový přípravek pod označením **DIFFUSIL CARE**, výrobce Lybar, a.s. - jedná se o přípravek, který je založen na stejném principu (olejová báze), jako v prodejní síti dostupný **HEDRIN**, výrobce Thornton & Ross Ireland Ltd. – distributor společnost EURO MD s.r.o., Na Flóře 2/1302 Praha 4. Aplikuje se rovněž na suché vlasy, roztírá se rovnoměrně od kořínků vlasů ke koncům, ponechá se přirozeně uschnout – doba působení je nejméně 8 hodin, poté se vlasy umyjí běžným šamponem a usuší. Zásah je nutno po 7 dnech opakovat. **Opakování odvšivovacího procesu je nutné, protože žádný z dostupných přípravků nezahubí hnidy**, je tedy důležité, aby byly odstraněny vši, které se mohly vylíhnout z neodstraněných hnid.

U všech přípravků je nutno dodržet návod výrobce.

Odvšivovací přípravky lze zakoupit v síti lékáren a zdravotnických prodejen.

Používání nepovolených přípravků nebo lidových prostředků (např. petrolej) může vyvolat značné zdravotní obtíže a je nutné před nimi vyvarovat.

V rámci opatření je třeba provést **výměnu ložního prádla**, které je třeba **vyprat s vyvářkou a vyžehlit**. Rovněž čepice, šály a pod. po vyprání napařit žehličkou.

„Zbavit děti vší je ze zákona povinností rodičů, výjimečně může tento úkol na sebe převzít ošetřující lékař, nikoliv však škola a její pedagogičtí pracovníci“ (uvádí MZ ČR, hlavní hygienik 13.2.2006)

Za správnost: RNDr. Kafková

MUDr. Jana Prattingerová
vedoucí protiepidemického odboru